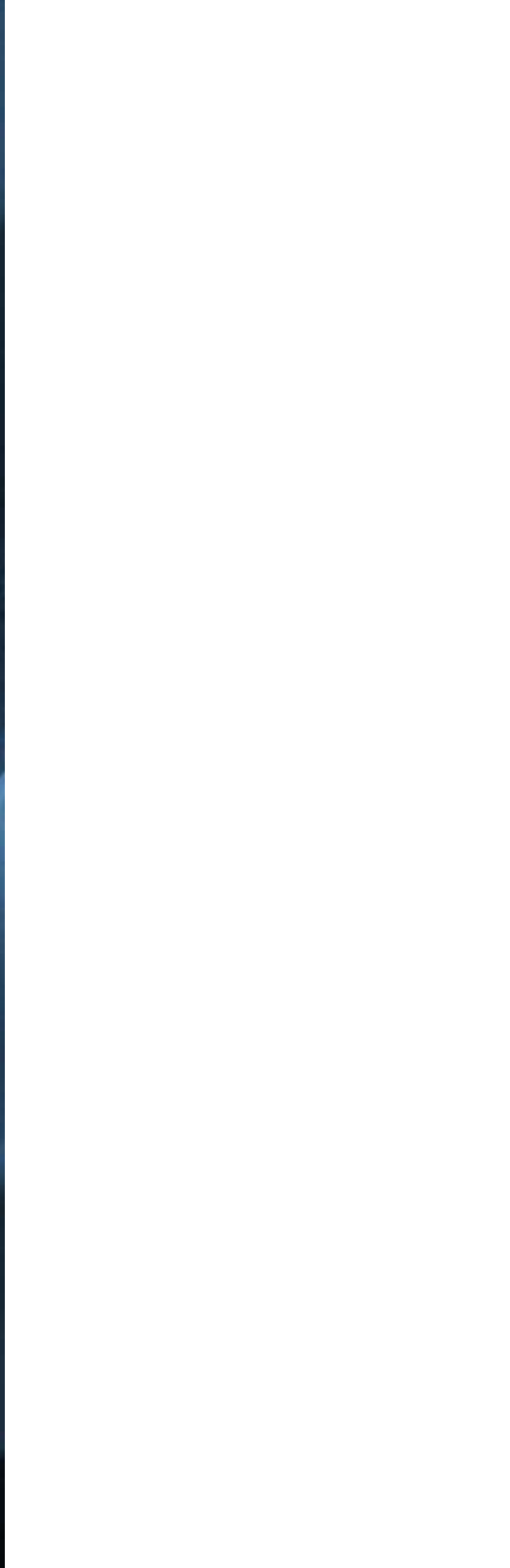

LÉLEGZETVÉTELNYI EMLÉK

TDK_2021

BME Építészmérnöki Kar, Rajzi és Formaismereti Tanszék

Készítette: Szakonyi Luca Zsófia
Konzulens: Portschy Szabolcs

ABSTRACTS

*Gyere, fogd meg a kezem és vegyél egy mély levegőt! Tartsd bent, ameddig csak bírod!
Készülj fel, háromra ugrunk!*

*Egy.
Kettő.
Három.*

Megérkeztünk.

Most már megnyugodhatsz. Ne aggódj, ne kalimpájlj, lazulj el. Fordulj hanyatt és nyisd ki a szemed.

Érezd, ahogy felnyílik a szemhéjad, beárad a víz, hártaként ölelve át szemgolyóid! Picit kellemetlen, tudom, de hidd el, nem fogod megbánni. Ha ezt a szemüveget hordod, olyan élményben lesz részed, mint amilyenben még soha.

Olykor-olykor szórakoztató a világot egy másik nézőpontból szemlélni. Néha jólesik felvenni a groteszk szemüvegét és jót nevetni azon, hogy lehajolva és lábunk között átpillantva milyen mulatságossá válik a mi komoly világunk. Az emberek a plafonról lógnak, az ég zölddé válik, a fű pedig kékké. A távolban egy vonat robog tova füstcsóvján csúszkálva.

Így hát - amíg még bírod levegővel - szemléld te is így a világot! Nézd például, ahogy a vízfelület megvicceli a fáradtságos munkával megépített házainkat, ahogy egyenes és szigorúan párhuzamos falaikat bálba hívja és ők boldogan táncolnak vele sötétedésig! Vagy vess egy pillantást erre a kislányra itt, aki észrevette a körülöttünk úszkáló halakat és most mosolyogva próbálja őket követni nagy szeméivel! Arcvonásai homályosak, nem egészen lehet kivenni őket, de fehér fogai hullámozva vigyorognak ránk és fagylaltja tekergőző mozgással próbál megszökni ragacsos ujjai közül.

Egy a szomorú, hogy előbb-utóbb elfogy a levegőnk és kénytelenek vagyunk visszajönni a felszínre. Ha kedvünk tartja, visszalátogathatunk, de attól még sosem fogunk odatartozni. Mi mindig csak vendégek maradunk. Az ajtóban ott áll a Természet. Ő dönti el, hogy beenged-e minket önmagába, hogy egy lélegzetvételnyi látogatást tegyünk benne. Ha nincs hozzánk kedve, jégpáncélt növeszt vagy megmászhatatlan hullámkerítést emel és teljesen kizár minket titkos világából.

Én már jártam ebben a világban. Emlékét azóta is őröm. Ez az emlék idővel egyre csak halványul, egészen álomszerűvé válik. Akárcsak a fenti világ fénye, zsibongása egy mozdulatlan test számára, mely a víz alatt egyre mélyebbre süllyed.

Az installációt, mint mentőövet segítségül hívva nyúlok az emlék után és abban reménykedem, hogy mások is lesznek olyan bátrak, hogy egy elegáns mozdulattal fejest ugranak a Vízbe.

*Come on, hold my hand. Take a deep breath and hold it for as long as you can.
Get ready, let's jump to three!*

*One.
Two.
Three.*

Here we are.

You can calm down now. Don't worry, don't paddle, just relax. Roll over on your back and open your eyes.

Feel it as your eyelids are opening, feel the water flooding in, embracing your eyeballs like a film. It's a little uncomfortable, I know, but believe me, you won't regret it. If you wear these glasses, you will have an experience like never before.

Sometimes it's entertaining to look at the world from a different perspective. Sometimes it's amusing to put on the glasses of grotesque and have a good laugh at how funny our serious world becomes by bending down and looking through your legs. People hanging from the ceiling, the sky becoming green above blue grass. In the distance, a train slides over its plume of smoke.

So, look at the world in that way as long as you can hold your breath. Watch, for example, as the water's surface jokes about our tediously built houses, or as it invites their straight and strictly parallel walls for a ball and they happily dance until dusk! Or take a look at this little girl here who has noticed the fish floating around us and is now smiling and trying to follow them with her wide eyes. Her face is blurry, you can't see her contours clearly, but her white teeth are wobbling in a grin as her ice cream is swirling to escape from among her sticky fingers.

Sadly, sooner or later we run out of air and are forced to go back to the surface. If we wish, we can return, but we'll never belong there. We will always remain visitors. Nature stands in the doorway. She decides whether she grants us admittance inside her for a visit of a breath's time. If she is not in the mood, she grows an armour of ice or raises an indestructible fence of waves and completely excludes us from her secret world.

I have been to this world before. I have kept its memory ever since. This memory fades over time and becomes dreamlike, just like the buzzy light of the above world for a motionless body sinking deeper and deeper in the water.

I am reaching out for this memory with my installation as a lifebouy and hope that others will also be so brave as to elegantly dive into the Water.

MEGFOGHATÓ – MEGFOGHATATLAN

Az érzékszerveink segítségével való tapasztalás teljesen hétköznapi folyamat számunkra. Bár nem tudatosan, de egyfolytában használjuk őket és így információkat kapunk, amelyek alapján képet és véleményt alkotunk a körülöttünk levő világról. Nagyon kisarkítva tehát, azért vehetünk és veszünk részt a *Világban*, mert látunk, tapintunk, szagolunk és hallunk.

Ezek az adottságok azonban csakis a fizikai létezésünket garantálják, ettől még nem leszünk emberek. A világon élő szinte összes többi élőlény is rendelkezik ezen képességekkel. Így tehát léteznie kell egy magasabb rendű, fizikailag meg nem tapasztalható dimenzióknak, egy elméleti síknak, amely különbbé tesz minket a Föld többi élőlényétől.

Ezt a szintet már egyik érzékszervünkkel sem tapasztalhatjuk meg. Nem látjuk, nem halljuk, nem tudjuk megfogni sem. Mégis létezik mindenki számára.

Mindannyiunknak van egy saját kis *virágoskertje*, melynek mi vagyunk a *kertészei*. Minden egyes virágot ismerünk, tudjuk a nevüket, hiszen mi neveltük, mi öntöztük őket. Azonban ezt a helyet senki más nem ismeri rajtunk kívül, senki más nem tud ide belépni. Éppen ezért, mivel ez a világ mások számára nem megtapasztalható, különböző eszközökkel próbáljuk elmesélni nekik. Van, aki megpróbálja lefesteni, megzenésíteni vagy versbe szedni. A *Művészet* az egyetlen, aki segíteni tud a kertünkhöz vezető ösvény megépítésében.

Ezek alapján tehát – Platón barlang hasonlatába behelyettesítve – mondhatjuk akár azt is, hogy minden műalkotás a művész fejében burjánzó kert ideájának falra vetített árnyéka csupán?

Lesz valaha is olyan, hogy teljes egészében megértjük egymás gondolatait? Valaha is képesek leszünk belépni a másik kertjébe?

EMLÉKEZÉS

A fizikailag megfogható, illetve a megfoghatatlan lét közötti űrt az *Emlékezés* tölti ki. Emlékeinkre semmiképp sem mondhatjuk, hogy fizikailag érzékelhető objektumok, de azt sem állíthatjuk, hogy ezeket mi találtuk ki. A fizikailag megtapasztalható világban átélt élmény idővel teljesen megfoghatatlanná válik. Mégis, ha még friss az emlék, élethűen vissza tudunk rá emlékezni, szinte képesek vagyunk újra átélni a megtörténtekeket, de immáron a „kettes számú” dimenzióban.

Vegyünk példának egy kiskori emléket. Mai napig élénken emlékszem arra a pár percre, amikor én, az érett nővér, korkülönbségünkben adódó hatalmammal visszaélve, már egy ideje szakáltam a húgomat. Ő ezt megelégette és verbális fegyver szűkében úgy döntött, hogy azzal oldja meg a problémát, hogy megharap. A hirtelen, erős fájdalom megtette hatását; nagyon megilletődtem. Aztán ahogy telt az idő, egyre kevésbé fájt. Estére már csak akkor éreztem fájdalmat, ha hozzáértem, két nap múlva pedig csak a nyoma emlékeztetett a történtekekre. Egy hét múlva semmi más nem maradt, csak az emléke.

Ahogy a seb is egyre kevésbé fáj, majd begyógyul, úgy emlékszünk egyre kevésbé életünk eseményeire. Egy nagy, mély sebnak több időre van szüksége a gyógyulásra. Egy meghatározóan jó vagy rossz élmény is tovább marad élénken emlékezetünkben. Természetesen vannak olyan sebek, melyek után életünk végéig heg marad.

Sok-sok idő után is emlékszem, hogy hol és hogyan történt ez a pár perc, arra viszont, hogy mi mindent történt még aznap, nem tudnék visszaemlékezni. Ebből az időszakból csak ennyi maradt meg igazán élesen. Nyilvánvalóan azért, mert olyan történt velem, amire nem számítottam és ez egy erős érzelmet váltott ki belőlem.

A *Múltat* emlékeink alkotják, azonban ezeket mi válogatjuk meg. Az agyunk dönti el, hogy mi az, ami kellően meghatározó pillanat ahhoz, hogy megőrizze a jövő számára. Ez a mennyiség a leélt évek számához képest nagyon csekély, mégis úgy érezzük, hogy mi tudjuk, mikén mentünk keresztül.

Mivel minden esemény valamilyen szinten hatással van ránk, lehet, hogy a mi személyiségünk az, ami mindent elárul a múltunkról? Mi magunk vagyunk az *élő Múlt*? Mi vagyunk a vászon, melyre az *Élet* egyfolytában fest?

A VIRÁGOSKERT ÉS AZ EMLÉKEK

Amikor azt írtam, hogy az *Emlékezés* köti össze a két dimenziót, valójában egy kicsit ferdítettem. Úgy írtam le, mintha létezne az „egyes számú” dimenzió, a fizikai valóság, a megtapasztalások helyszíne, majd az ebből születő emlékek és végül a „kettes számú” dimenzió, a gondolatok és a megfogalmazhatatlan, megfoghatatlan érzések, érzelmek világa. Azonban, ha jobban belegondolunk, ez a három szint egyenesen egymásból következik. Fizikai megtapasztalások nélkül nincsenek élmények, élmények nélkül nincsenek emlékek, emlékek nélkül pedig nincsenek önálló gondolataink.

Igen, ki merem mondani azt a merész állítást, hogy minden gondolatunk visszavezethető egy, a *Világban* szerzett élményünkhöz. Ha más nem, az iskolában tanultuk, valakitől hallottuk, vagy valahonnan olvassuk.

Kész palántákat, vagy nagy ritkán magokat ültetünk el a kertünkben és ebből nevelünk szép virágokat. Onnantól kezdve, hogy mi foglalkoztunk azokkal a virágokkal, sajátunknak mondhatjuk őket, hiszen beléjük neveljük személyiségünket, azonban sosem lesznek teljes egészükben eredetiek.

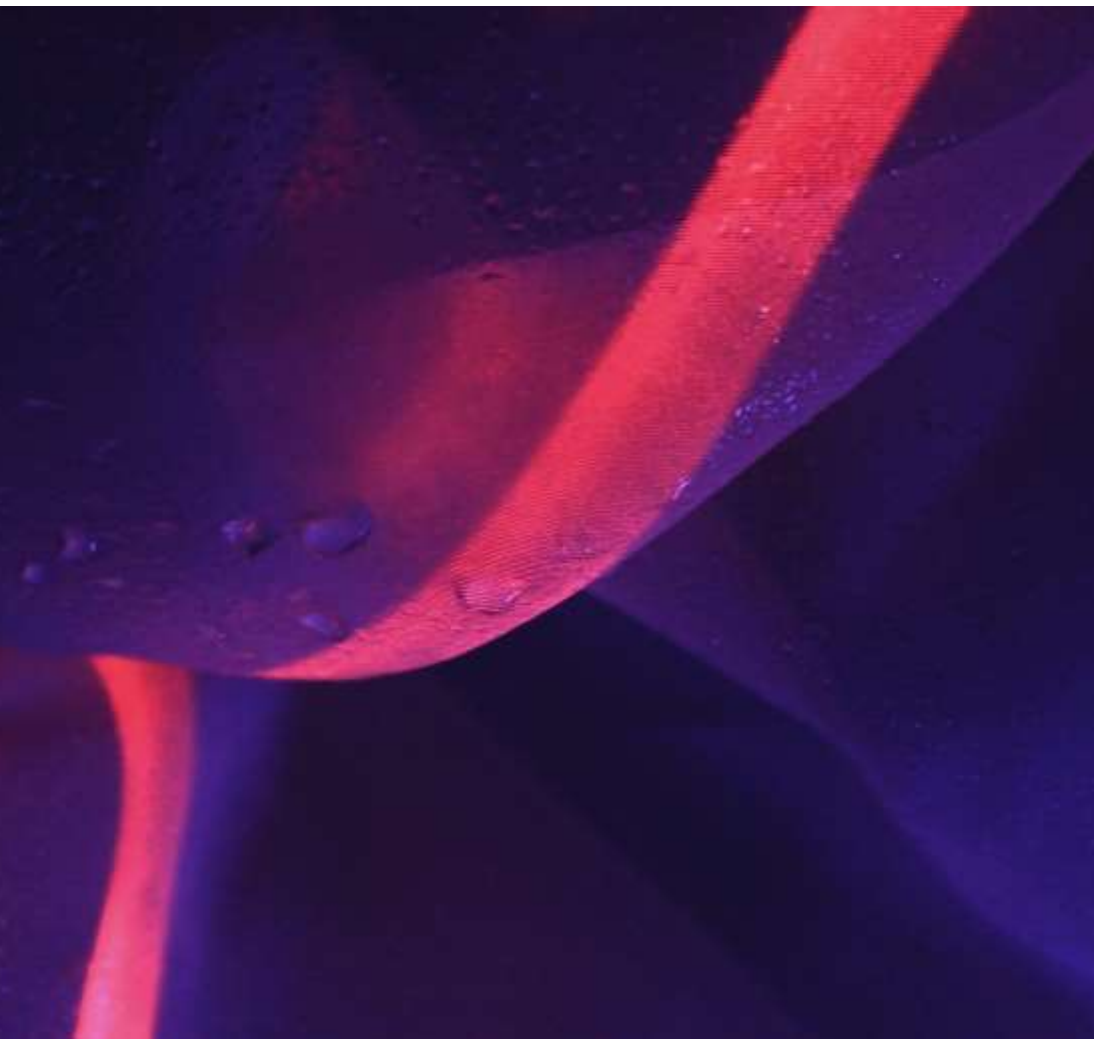
Az ember tehát csakis a megtapasztalható *Világból* képes építkezni. Nincs egyetlen olyan ötlet sem, amihez hasonlóra azelőtt már ne gondoltak volna. Valamilyen formában az már mindenképpen létezett előtte, ő legfeljebb csak továbbgondolta azt.

De valahonnan erednie kell mindezen gondolatoknak. A *Világnak* kell, hogy legyen egy *Teremtője*, hiszen a *Minden* nem jöhetett létre csak úgy. Aki pedig megteremtette ezt a *Világot*, az ismeri is azt. Ebből pedig az következik, hogy mivel mi csakis ebből a *Világból* táplálkozunk, minket is ismer. Ő az egyetlen, aki mindannyiunkat megért.

Ezek alapján tehát, minél jobban megismerjük a *Világot*, annál jobban megismerjük Istent?

„Az első korty a tudomány poharából ateistává tesz. A pohár alján pedig ott van az Isten.”

-Isaac Newton

A MŰ

Az installációm egyrészt szeretné a múltbéli eseményeket festménnyé absztrahálva megjeleníteni, másrészt pedig egy számomra meghatározó emléket magába foglalni.

A fellógatott leplek különböző mértékben való térbeli egymásra fedése szimbolizálja a *Múltra tapadt hályogokat*. Van, ahol szinte lehetetlen átlátni rajta, de van, ahol csak egy réteg választ el minket a látnivalótól.

Az élmény, amely megjelenik az installációban, valójában csak egy pillanat, szinte csak egy álló kép, amely olyan nagy hatással volt rám, hogy nem csak a látvány, hanem az az érzés is megmaradt bennem, amit ott átéltem. Teljesen jelentéktelen, hogy hol és mikor történt. Ezt az is bizonyítja, hogy nem emlékszem semmilyen részletre, csakis egy képre és egy benyomásra. Egy képre, melyben a *Víz* felszínét alulról látom és arra a hatalmas nyugalomra, amelyet ebben a számomra teljesen új világban találtam. A *Vízben* hallani lehetett a külvilág zaját, mely mire hozzám elért, teljesen eltorzult és érthetlenné vált. Itt biztonságban lehettem, pár pillanatra megszűnt számomra a külvilág által rám rakott sok teher és probléma. Ezek mind fennmaradtak a vízfelszínen, nem tudtak elérni hozzám. Mindeközben azt is tudtam, hogy ez a pillanat csak addig tarthat, ameddig én vissza tudom tartani lélegzetemet. Fizikai valóm vetett véget ennek a felemelő pillanatnak. Az emberi *Test* összeegyeztethetetlen ezzel a világgal. Sosem lesz igazán odavaló.

Az installáció tehát ezt az élményt „fagyasztja le”. Egy élő fényképet hoz létre, amely nem csak a vizuális látványt adja át, hanem az adott pillanatban átélt érzelmeket is felébreszti az erre érzékeny szemlélődőben. Természetesen nem válthatja ki mindenkiből ugyanazt az érzést, de ez egyáltalán nem is cél, hiszen lehet, hogy van, akinek a *Víz* alatti világ teljesen mást jelent, teljesen máshogy élné meg ezt a helyzetet, mint én. Az installáció segít, hogy a befogadó elképzelje, hogy ő min menne keresztül ebben a helyzetben és egyszer, egy szép nyári napon vegye a bátorságot és egy elegáns mozdulattal ugorjon egy fejest a *Vízbe*.

Majd ott, a *Víz* alatt eszébe fog jutni ez, az akkorra emlékké átalakult műalkotás.

